

FÄLLNINGAR FÖR PRIVATLIVSINTRÅNG, PARTISKHET OCH VÅLD

Det senaste mötet i Granskningsnämnden hade uppe fem SVT-ärenden till behandling. Tre slutade i fällande beslut. I fallet *Kulturnyheter*na ansåg nämnden inte att den avgångne chefen för Kulturhuset Stadsteatern i Stockholm fick ge sina bästa argument till varför han slutade, trots att dessa fanns i ett pressmeddelande. *Lokala Nyheter Skåne* berättade om en hyresgäst som riskerade vräkning för att han lät sina kamphundar gå lösa på en innegård. Bilder på bland annat hundarna kunde identifiera mannen och detta intrång uppvägdes inte av allmänintresset.

Dokumentären *Hitlers sista tid* i Kunskapskanalen sändes för kl. 21.00 och av misstag förekom otäcka bilder från koncentrationsläger. Bilderna var så skrämmande enligt nämnden att de inte bara fälls för att strida mot mediets genomslagskraft utan de anmäls till Justitiekanslern för att strida mot radio- och tv-lagens bestämmelse om våldsskildringar.

Friad blev däremot dokumentären *Barn av vår tid* som sändes i *Kulturstudion*. Den stred inte mot kraven på saklighet och opartiskhet då det tydligt framgick att den skildrade en särskild del av den svenska proggens historia, skivbolaget Nacksving i Göteborg. Även *Veckans brott* friades för arkivbilder från en flygplats där ett företagsnamn syntes.

KULTURNYHETERNA FÄLLDES FÖR INSLAG OM BENNY FREDRIKSSONS AVGÅNG

FÄLLT: *Kulturnyheter*na, SVT1, 2017-12-07, kl. 18.13, inslag om en vd; fråga om opartiskhet. Dnr. 17/03737.

Inslaget sändes samma dag som Benny Fredriksson avgick som verkställande direktör för Kulturhuset Stadsteatern i Stockholm. Redaktionen hade fått ett pressmeddelande strax före kl. 14:00 där det bland annat framgick följande.

"Efter 16 år som vd har Benny Fredriksson tagit beslutet att avgå" (...) "Det är med stor sorg som jag bett om att få bli entledigad från min tjänst. Jag gör det av omsorg om Kulturhuset Stadsteaterns framtid säger Benny Fredriksson" (...) "Låt mig vara tydlig: Jag lämnar med gott samvete. Jag är stolt över det som åstadkommit under den tid jag varit chef. Men nu har tonläget nått en punkt där detta hotats, säger Benny Fredriksson" (...) "I ett brev till medarbetarna idag 7 december önskar Benny Fredriksson att man försöker lägga de senaste dagarnas turbulens bakom sig, att Kulturhuset Stadsteatern får fortsätta att vara 'den fantastiska plats som vi har skapat tillsammans'."

Inslaget påannonserades så här:

"I dag blev det klart att Benny Fredriksson efter flera dagars intern kritik lämnar sitt uppdrag som chef för Kulturhuset Stadsteatern i Stockholm, men han behåller sin anställning och lön."

Efter en inledande speaker om den utredning som inletts efter uppgifter i Aftonbladet där 40 anställda kritiserat Benny Fredrikssons ledarskap intervjuades dramatiker Susanne Osten, som bland annat sa *"Jag tycker att det är ganska logiskt för att det är en ledargestalt som inte kan gå med på att bli granskad (...) Och då avgår han i stället för att bli granskad och sådan är den typen av ledarmakt så att säga. Det bestämmer han. Men vi andra hade kanske tyckt det var spännande om politikerna hade vågat avsätta honom."*

En facklig företrädare uttalade sig också helt kort och sedan avrundades inslaget med ett studiosamtal mellan programledaren och en teaterkritiker som fick frågan om varför Fredriksson avgick och svarade *"Ja varför har han inte avgått tidigare kan man ju undra? För det har ju länge viskats om det här dåliga arbetsmiljön i teaterhuset (...). Den här teaterfabriken dit de lojala arbetarna går, inte bara en, utan*

flera gånger om dagen, för att försöka skapa god konst trots ganska usla arbetsförhållanden. Det har ju visats i flera medarbetarundersökningar. Det har visats som sagt länge, men nu med det här väldigt kraftfulla och kollektiva metoo-upproret, tror jag någonstans i ryggen, så vågar man äntligen ropa om den här ledaren och hans omoderna chefsmetoder.”

Inslaget anmäldes av en person som ansåg att det innehöll ensidiga anklagelser mot och påståenden om Fredriksson utan att han fick en möjlighet att bemöta kritiken.

I SVT:s yttrande skrev vi att nyheten kommit i form av det ovan nämnda pressmeddelandet. De försök att nå Benny Fredriksson som redan hade gjorts i flera dagar intensifierades och en reporter ringde honom fem gånger utan att få svar. Man skickade också sms och begärde en intervju via pressansvarig. Granskningsnämnden, som hade läst pressmeddelandet, tyckte ändå inte att Benny Fredriksson hade fått tillräcklig möjlighet att få fram sina bästa argument. Eftersom Fredriksson hade kommenterat sin avgång från teatern i pressmeddelandet borde detta också ha redovisats i inslaget, ansåg nämnden. Inslaget fälldes därför för bristande opartiskhet.

BILDER FRÅN KONCENTRATIONS-LÄGER I DOKUMENTÄR PÅ BARNTID

FÄLLT: *Hitlers sista tid*, Kunskapskanalen, 2017-12-05, kl. 18.25, program om andra världskrigets slutskede; fråga om mediets genomslagskraft och fråga om våld enligt radio- och tv-lagen. Dnr. 17/03724.

Programmet var en fransk dokumentär som skildrade andra världskrigets sista år i Europa. Bildmaterialet bestod av autentiska journalfilmer som färglagts i efterhand. Sändningen inleddes med en skylt med texten ”Det här programmet innehåller skildringar som kan verka skrämmande”, vilket också lästes upp av en speakerröst. I filmen visades bland annat bilder från koncentrationsläger med utmärglade kroppar och i en scen förekom en stillbild med halshuggna kroppar på rad och en hink med människohuvuden.

En anmälare ansåg att det borde ha varnats för de mycket obehagliga bilderna ifrån koncentrationslägren.

SVT anförde i sitt yttrande att det var ett misstag att några otäcka scener ifrån koncentrationslägren inte suddats för att mildra det som kunde uppfattas som skrämmande. I övrigt hade bildinnehållet bearbetats för att passa den tidiga sändningstiden.

Granskningsnämnden konstaterade att programmet sändes på en tid där varsamhet ska iakttas i fråga om våldsskildringar och skrämmande innehåll. Flera sekvenser förekom med verkligt våld och effekterna av detta, något som kunde verka skrämmande för barn. Med hänsyn till sändningstiden stred innehållet därför mot bestämmelsen om mediets särskilda genomslagskraft. Den varning som förekom innan programmet ändrade inte den bedömningen. Därtill förekom ett par scener med skrämmande innehåll som var av sådant slag att de föll under bestämmelsen om våldsskildringar i radio- och tv-lagen. Granskningsnämnden kommer därför anmäla den aktuella sändningen till Justitiekanslern.

SKILDRING OM GÖTEBORGSPROGGEN I KULTURSTUDION VAR INTE PARTISK

FRIAT: Kulturstudion: Barn av vår tid, SVT2, 2017-10-14, program om den progressiva musikrörelsen i Göteborg; fråga om opartiskhet och saklighet. Dnr. 17/03124.

Dokumentärfilmen *Barn av vår tid* sändes inom ramen för Kulturstudion och handlade om skivbolaget Nacksving och 1970-talets musikrörelse i Göteborg.

Anmälare ansåg att filmen gav en ensidig bild av endast en del av 70-talets musikrörelse. Anmälarna menade även att filmen inte var historiskt korrekt och att SVT:s produktion i ämnet skulle ge en felaktig bild för framtida generationer.

SVT anförde att enligt granskningsnämndens praxis kan ett program eller ett ämne skildras ur en viss utgångspunkt utan att det strider mot kravet på saklighet och opartiskhet om det tydligt framgår av programmet och/eller hur programmet presenterades. Den aktuella dokumentären ramades in av ett studiosamtal där det tydligt sas att det här var en av många historier som fanns att berätta om proggen i Sverige.

Granskningsnämnden gick helt på SVT:s linje och ansåg att det tydligt framgick att utgångspunkten var att skildra Nacksving och proggen i Göteborg. Dessutom ramades filmen in av ett studiosamtal där det framgick att endast en av många historier skildrades. Programmet stred därför inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

KAMPHUNDAR I BILD BIDROG TILL INTRÅNG I ÄGARENS PRIVATLIV

FÄLLT: SVT Nyheter Skåne, SVT1, 2017-07-03, inslag om en hyresgäst som riskerar vräkning; fråga om opartiskhet och saklighet samt respekt för enskilds privatliv. Dnr. 17/02204.

I ett inslag intervjuades en fastighetsägare i Malmö om hur en hyresgäst lät sina två kamphundar springa lösa på innergården till ett bostadshus. Detta gjorde att andra grannar inte vågade vistas på gården. Trots varningar hade ägaren inte kopplat sina hundar och nu ville värden få hyresgästen vräkt. Det sas att hyresgästen inte ville kommentera ärendet som nu skulle tas upp i Hyresnämnden. I inslaget visades bland annat bilder filmade med mobilkamera där lösspringande hundar syntes på en innergård. På en stillbild syntes även en person stå bredvid hundarna.

Inslaget anmäldes av hyresgästen som ansåg att SVT tog ställning för hyresvärden och att han inte kunnat lita på att det var SVT som ringde när redaktionen försökte kontakta honom. Han kritiserade även att hans 15-åriga son syntes på bild i inslaget.

SVT att Hyresgästföreningen kom till tals som motpart till hyresvärden, då hyresgästen inte velat medverka. De korta bildsekvenserna där hundar och en person syntes var inte av en sådan kvalitet att det gick att identifiera utseende eller andra utmärkande detaljer.

Granskningsnämnden bedömde däremot att hyresgästen kunde identifieras genom att det framgick vilken stad denne bodde i samt genom bilder på hundarna och delar av hyresfastigheten. Dessutom ansåg nämnden att sonen kunde identifieras. Skildringen av hyresgästen framställde enligt nämnden honom som klandervärd och detta tillsammans med påståendet att han riskerade vräkning var uppgifter av intrångskaraktär. Detta intrång i hyresgästen och hans sons privatliv var inte motiverat av något allmänintresse och inslaget stred därför mot bestämmelsen om respekt för enskilds privatliv.

FÖRETAGSLOGOTYP SOM SYNTES I VECKANS BROTT VAR INTE OSAKLIG

FRIAT: Veckans brott, 2017-10-13, SVT1, inslag om ett rån; fråga om saklighet. Dnr. 17/03563.

I inslaget intervjuades den livstidsdömde Leo Carmona, som deltog i det stora rånet på Arlanda sommaren 2002. Rånarna kom över ca 44 miljoner kronor. Brottet är nu preskriberat, vilket är bakgrunden till att Carmona valt att framträda. I inslaget gav han sin version av hur rekordrånnet planerades och genomfördes.

En anmälare som representerade servicebolaget Coor anmälde inslaget "för att bolaget exponerats på ett sätt som allvarligt kunde skada företagets varumärke". Anmälaren hänvisade till att rånaren sa att rånet kunde genomföras tack vare inside-information från en städare. I samband med detta uttalande visades en bil i bild och en person med, enligt anmälaren, tydlig Coor-logotype.

Företaget påpekade detta för SVT redan dagen efter sändningen. SVT klippte då bort bilen med logotypen och "blurrade" logotypen på jackan som personen bar. Detta genomfördes i den version av programmet som var tillgänglig på SVT Play. Coor ansåg ändå att varumärket påverkats negativt. Anmälaren påpekade också att Coor inte hade någon verksamhet på Arlanda 2002 och att bilderna som visades är tagna på Landvetter.

SVT anförde att den anmälda bildsekvensen var två sekunder lång och ingick bland många andra olika bilder som samlats in från diverse flygplatsmiljöer. På bilen syntes en knappt läsbar logotype. När det gällde bilen var det vid första anblicken inte självklart att det var en bil utan det kunde lika gärna uppfattas som någon annan form av byggnad eller fordon på flygplatsen.

Enligt SVT:s uppfattning var det inte sannolikt att den stora allmänheten kände till företaget och att det arbetade med att städa flygplan. Det var ännu mindre sannolikt att de som såg programmet och inslaget hann identifiera företaget i en två sekunder lång bildsekvens. SVT framhöll att inslaget med rånarens berättelse om bli en städarens inblandning skulle ses i samband med det studiosamtal mellan programledaren och programmets expertkommentator som följde direkt efter intervjun. Där ifrågasattes Leo Carmonas trovärdighet i allmänhet och hans påstående att en städare skulle varit inblandad i synnerhet. SVT har inte i något skede ansett att den ytterst korta bildsekvensen i inslaget kunde skada företagets varumärke.

Granskningsnämnden bedömde att den logotyp som vid ett par tillfällen syntes mycket kort och utan särskild fokusering inte innebar att programmet stred mot kravet på saklighet.

Informationsbrev från SVT Programetik, Sveriges Television, 105 10 Stockholm

E-post: programetik@svt.se, Tel: 08-784 56 78

Om du fått detta infobrev står du även på e-postlistan för nästa.

Nya SVT-prenumeranter kan anmäla sig till programetik@svt.se!